

Joensuun kaupunkikonsernin

HANKINTAOHJE

Pohjois-Karjalan hankintatoimi

Hyv. Kh. 7.5.2018 § 177

Pohjois-Karjalan hankintatoimi 20.11.2018/
tilaajavastuulain edellyttämät muutokset

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Mistä löydän voimassa olevat sopimukset?	4
3. Hankinnan arvo määrittää mistä hankinnasta on kyse.....	5
4. Hankinnan ennakoidun arvon laskeminen	6
5. Hankinnoissa huomioitavia näkökulmia.....	6
5.1. Markkinanäkökulma	6
5.2. EY:n perustamissopimuksen näkökulma; neljä hankintojen periaatetta.....	6
5.3. Innovaationäkökulma	7
5.4. Sosiaalinen näkökulma; hankinnoilla työllistäminen	7
5.5. Ympäristönäkökulma	7
6. Mikä on pienhankinta?	8
6.1. Pienhankinta - Avoin menettely.....	8
6.1.1. Vertailuperusteet ja laatutekijät pienhankinnoissa.....	9
6.2. Pienhankinta - Kevyt rajoitettu menettely.....	9
7. Mikä on kansallinen ja EU-hankinta?	10
7.1. Avoin menettely.....	10
7.2. Rajoitettu menettely.....	10
7.3. Puitejärjestely	10
7.4. Neuvottelumenettely.....	10
7.5. Kilpailullinen neuvottelumenettely.....	11
7.6. Suorahankinta.....	11
7.7. Dynaaminen hankintajärjestelmä	11
7.8. Innovaatiokumppanuus	11
7.9. Sähköinen luettelo	11
7.10. Sähköinen huutokauppa	11
8. Määräajat.....	12
9. Sopimus ja sopimuksenaikainen toiminta.....	12
10. Kaikkiin hankintoihin kuuluvia keskeisiä asioita.....	12
10.1. Tarjoajien kelpoisuuden arviointi.....	12
10.2. Tilaajavastuulain edellyttämät toimet	13
10.3. Hyödynnä JYSE-ehtoja.....	13
11. Hankintapäätös pienhankinnoissa	13
12. Hankintapäätös kansallisissa ja EU-hankinnoissa	14
13. Markkinaoikeuskäsittelystä	15
14. Hankinnan keskeyttäminen.....	15
15. Henkilötietojen käsittelystä	16

1. Johdanto

Tässä Pohjois-Karjalan hankintatoimen ylläpitämässä, koko Joensuun kaupunkikonsernia koskevassa hankintaohjeessa, käsitellään talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa mainittuja hankinta-asioita tarkemmalla tasolla. Kun olet varmistanut, ettei tarvitsemastasi palvelusta, urakasta tai tavarasta ole voimassa olevaa sopimusta, tulee tunnistaa, millaisesta hankinnasta on kysymys; onko kyseessä kansallinen, EU- vai pienhankinta? Ohje pyrkii vastaamaan, miten sitten edetään.

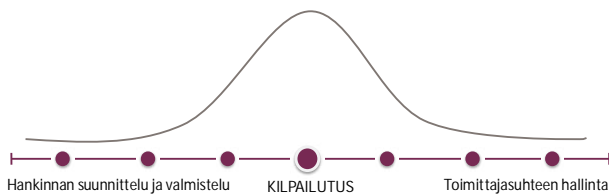
Ohje pohjaa Joensuun kaupungin strategiassa mainittuihin elinvoiman toimeenpano-ohjelman linjauksiin. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti kansallisen kynnsarvon ylittävät hankinnat ja EU-hankinnat tehdään aina Pohjois-Karjalan hankintatoimen kautta. Tämä ei poista teidän tarpeenmäärittäjien merkittävää roolia prosessissa hankinnan sisällön ja vertailuperusteiden määrittäjänä:

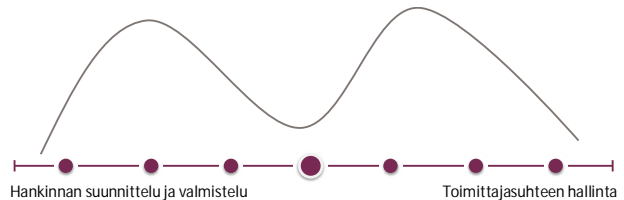
TOIMIALA					
Tulosalueen johtaja tai hänen valtuuttamansa henkilö	Vastaa				Vastaa
Toimialan asiantuntemuksesta vastaava henkilö		Vastaa	Vastaa	Osallistuu	Osallistuu
Hankkeen valittu työryhmä		Osallistuu	Osallistuu	Osallistuu	Osallistuu
Pohjois-Karjalan hankintatoimi		Osallistuu	Osallistuu	Vastaa	Osallistuu
Palvelun/tuotteen käyttäjät		Markkina- vuoropuhelut			Osallistuu
Palvelun/tuotteen tarjoajat		Laajat markkina- vuoropuhelut	Kohdennetut markkina- vuoropuhelut	Kysymykset	Osallistuu

Panosta hankintojen suunnitteluun - Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

Resurssien kohdentuminen perinteisessä hankinnassa

Suunnittelua ja sopimuksen aikaista toimintaa korostava näkemys hankinnoista

Toimialat huolehtivat, että hankintojen vuosisuunnittelu on tehty ja ajan tasalla. Alustavalla vuosisuunnittelulla voidaan saada taloudellista hyötyä ja hankintoja voidaan myös yhdistää (esim. autohankinnat) kunnan sisällä tai useamman kunnan/tahon kesken. Vuosisuunnittelun avulla hankintojen ajoittaminen oikeaan aikaan helpottuu. Hankinnan toimeksianto kannattaa tehdä hankintatoimelle mahdollisimman ajoissa.

Hankintatoimi huolehtii automaattisesti ns. peruspuitesopimuksien (esim. toimistotarvikkeet jne.) kilpailutusaikatauluista ja ottaa yhteyttä ko. hankinnasta vastaaviin hyvissä ajoin ennen sopimuskauden loppua.

Mahdollisista optiovuosien käyttöönotosta huolehtii hankintatoimi ja kuulee sopimukseen kuuluvia tahoja. Hankintapäällikkö tekee päätöksen optioiden käyttöönotosta sopimuksen mukaisesti, yleisimmin viimeistään 6 kk ennen optiovuoden alkua.

Hankinnat tulee kategorisoida ja hankintojen erityispiirteet tunnistaa järjestelmällisesti. Hankintojen valmisteluun tulee kiinnittää riittävästi huomiota ja resursseja aina, mutta erityisesti strategisten hankintojen osalta. On hyvä huomioida, että strateginen hankinta ei välttämättä ole vain rahallisesti merkittävä hankinta. Hankinnoissa on hyvä miettiä aina ko. hankinnan strategiset tavoitteet ja vaikuttavuus, myös yritysten kilpailukykyyn edistämisen näkökulmasta.

HANKINTAAN SITOUTUNEET EUROT	Suuri	VOLYYMIHANKINNAT Keskitytään hintaan Toimittajia useita Toimittajan vaihtamiskustannukset vähäiset Edullisimman hinnan hakeminen ja volyymin hyödyntäminen (esim. IT, toimistotarvikkeet, kopiopaperit, hoitotarvikkeet) <i>Hankinnan toteutuksen painopiste</i> Hankintatoimi, keskuskeskukset yhdessä	STRATEGISET HANKINNAT Taloudellisesti merkittäviä Toimittajia vähän ja vaihtaminen kallista Merkittäviä innovatiivisia-, yritys-, ympäristö- tai sosiaalivaikutuksia Hankinnan jatkuva kehittäminen, myös sopimuskauden aikana Loppukäyttäjien ja toimittajien osallistaminen Hankintojen pilkkominen useammalle toimittajalle (esim. sote- ja muut pitkäaikaiset palvelusopimukset, laajat tietojärjestelmä, suuret rakennusurakat,) <i>Hankinnan toteutuksen painopiste</i> Hankinnan tekevä keskus, johto ja toimiala-asiantuntijat
	Pieni	RUTIINIHANKINNAT Hankintaprosessin tehokkuuden vahvistaminen Taloudellisesti ei merkittäviä Toimittajia useita Tarpeiden yhdistäminen -> volyymin kasvattaminen (esim. päivittäistavarat, pienkoneet, autot) <i>Hankinnan toteutuksen painopiste</i> Hankintatoimi, keskuskeskukset yhdessä	PULLONKAULAHANKINNAT Taloudellisesti ei merkittäviä Toimittajia vähän Varmistaa palvelun/tuotteet saatavuus usealla toimittajalla tai pitkäaikaisella yhteistyöllä (esim. matka- ja majoituspalvelut, kierrätyspalvelut, erikoispalvelut) <i>Hankinnan toteutuksen painopiste</i> Hankinnan tekevä keskus, johto ja toimiala-asiantuntijat
		Vähäinen (ostajan markkinat)	Suuri (toimittajan markkinat)
		HANKINNAN MERKITYS TUOTTAMISESSA	

2. Mistä löydän voimassa olevat hankintasopimukset?

Jokaisella Joensuun kaupungin työntekijällä on tietokoneen työpöydällä seuraava kuvake:

Kyseistä kuvaketta klikkaamalla pääsette katsomaan ja hakemaan KAIKKIA Pohjois-Karjalan hankintatoimen kilpailuttamia sopimuksia, joihin Joensuun kaupunki kuuluu. Kyseessä on ns. katseluoikeus, eli ohjelmaa käytettäessä ei ole pelkoa esim. siitä, että tulisi vahingossa poistaneeksi tietoja tmv.

Hankinnat on suoritettava Pohjois-Karjalan hankintatoimen osoittamasta ostopaikasta aina kun sopimus on olemassa. Ostopaikat, sopimukset ja muut asiakirjat kuten voittaneet tarjoukset, hinnanmuutokset, reklamaatiot ja muut mahdolliset tiedotteet ovat nähtävillä hankintatoimen sopimushallintajärjestelmästä. Tehdyt hankintasopimukset ovat kaikkia osapuolia sitovia; ensisijaisesti ostetaan aina nimenomaisesti kilpailutettuja sopimustuotteita kilpailutuksen voittaneelta toimijalta. Useimmista vuosisopimuksista löytyy Yleisesittely/Hankintatiedote, jolla on haluttu helpottaa tilaajia. Tarvittaessa voit kysyä sopimuksista ja/tai ohjeita sopimushallinnan käyttöön aina myös hankintatoimesta: hankinta@jns.fi.

HUOM! Ohjelmaan kirjautuessa ei tarvita tunnuksia, vaan klikataan kohdasta "Kirjaudu domain tunnuksilla (Pohjois-Karjalan hankintatoimi)". Muut kentät jäävät siis tyhjiksi.

3. Hankinnan arvo määrittää, mistä hankinnasta on kyse

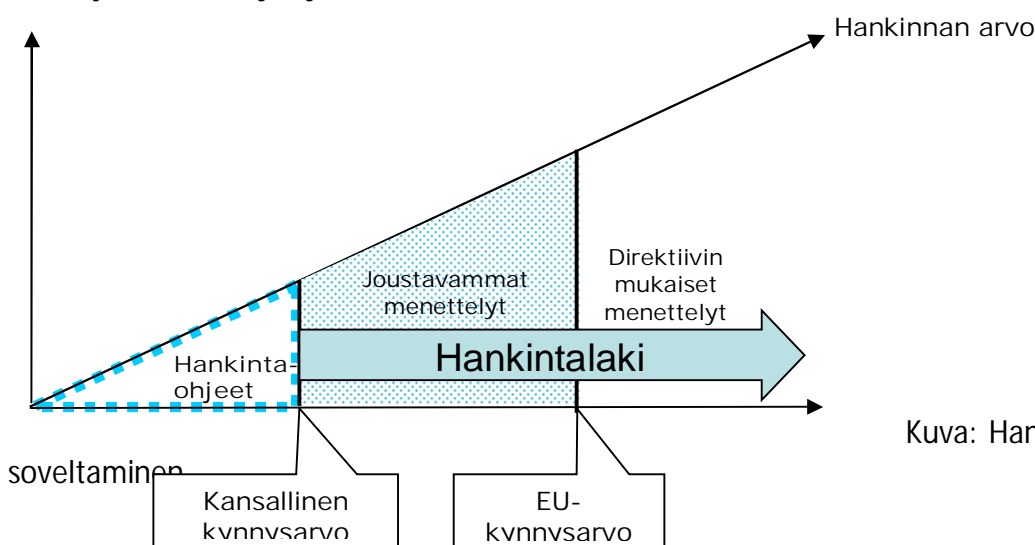
Hankintalainsäädännön keskeisenä tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä avaamalla julkisia markkinoita kilpailulle ja hyödyntämällä julkisessa palvelutuotannossa markkinoilla olevaa tarjontaa. Menettelytapasäännöksillä on pyritty edistämään avointa kilpailua sekä varmistamaan tarjouskilpailun osallistuvien toimittajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu.

Kaikissa hankinnoissa tulee noudattaa (myös pienhankinnoissa, vaikka ne eivät kuulu hankintalain soveltamisalaan), EY:n perustamissopimuksen mukaisia avoimuus, tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu sekä suhteellisuus –periaatteita.

Kansalliset kynnyksisarvot (ilman arvonlisäveroa) 1.1.2017 alkaen:

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut: 60 000 €
- Sosiaali- ja terveyspalvelut (Liite E kohdat 1-4): 400 000 €
- Muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15): 300 000 €
- Palveluja koskevat käyttöoikeussopimukset: 500 000 €
- Käyttöoikeussopimukset: 500 000 €
- Rakennusurakat: 150 000 €
- Erityisalojen hankintalaisissa ei ole kansallisia kynnyksisarvoja; erityisalojen hankintalaki tulee sovellettavaksi vain EU:n direktiiveihin perustuvat kynnyksisarvot ylittäviin erityisalojen hankintoihin.

Aina ajantasaiset kynnyksisarvot nähtävillä esim. osoitteessa www.hankinnat.fi.

Kuva: Hankinnan arvo ja hankintalain

4. Hankinnan ennakoitun arvon laskeminen

Hankinnan ennakoidun arvon laskemisella selvitetään, onko kyseessä pienhankinta, kansallinen hankinta vai EU-hankinta. Ennakoidun arvon laskentasäännöillä pyritään estämään hankintojen pilkkominen ja ilmoitusvelvollisuuden kiertäminen. Vaikka pienhankintoja ei lähtökohtaisesti voi saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, kysymys hankinnan jakamisesta osiin keinotekoisesti ja lain soveltamisen välttämiseksi on markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluva asia. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa toistuvat pienhankinnat, jotka selkeästi ovat pilkottuja.

Hankinnan arvon laskemisen perustana on koko hankintasopimuksen voimassaolon hankintojen kokonaisarvo mukaan lukien mahdolliset optiovuodet. Mikäli kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva sopimus, käytetään laskennassa neljän vuoden arvoa.

5. Hankinnoissa huomioitavia näkökulmia

5.1. Markkinanäkökulma

Hyvä markkinatuntemus mahdollistaa hyvien hankintojen tekemisen. Markkinatuntemus antaa myös edellytykset tarkoituksenmukaisten hankintamenettelyjen valinnalle ja niiden soveltamiselle erityyppisissä hankinnoissa.

Hankintayksikön ajankohtainen tieto markkinoilla olevasta tarjonnasta ja potentiaalisista toimittajista tulisi olla keskeinen ohjaava tekijä, jonka pohjalta arvioidaan mahdollisen ilmoittamisen tarve ja laajuus sekä päätetään kuinka monelta ja miltä toimittajilta tarjouksia pyydetään. Em. kuvattua "markkinakartoitusta" tai "markkinavuoropuhelua" voi tehdä pienhankintojen osalta melko vapaasti, esimerkiksi tiedustelemalla sähköpostitse/puhelimitse tai järjestämällä toimittajatapaamisia ja kertomalla tulevista hankinnoista hankintailloissa tms. tilaisuuksissa. Kansallisissa ja EU-hankinnoissa on hyvä julkaista tietopyyntö HILMAssa. Tärkeää on, että toimitaan mahdollisimman avoimesti. Päämääränä on oltava todellisen kilpailun aikaansaaminen, joten potentiaalisten tarjoajien määrä on oltava riittävä.

Myös tulevista hankinnoista kannattaa ilmoittaa ajoissa. Hankintakalenteri.fi/jns- toimittajaportaalin "tulevat hankinnat" -osiota ylläpitää Pohjois-Karjalan hankintatoimi. Siellä on mahdollista ilmoittaa kaiken kotoisista hankinnoista.

5.2. EY:n perustamissopimuksen näkökulma; neljä hankintojen periaatetta

EY:n perustamissopimuksen mukaiset avoimuus, tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu sekä suhteellisuus – periaatteet koskevat myös kansalliset kynnysarvot alittavia hankintoja. Periaatteet on kirjattu kansalliset kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintalakiin.

Avoimuusperiaate toteutuu, kun sovellettavista hankintamenettelyistä, hankintatoimen yleisistä strategioista ja tavoitteista tiedotetaan avoimesti. Tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu edellyttää, että tarjousmenettelyn kaikissa vaiheissa ehdokkaita ja tarjoajia kohdellaan samalla tavalla. Oikeuskäytännössä syrjimättömyysperiaatteen on tulkittu myös tarkoittavan sitä, että hankinnalle asetetut vaatimukset eivät saa olla paikallisia tai tiettyä aluetta tai yritystä suosivia. Tarjouspyynnössä ei esimerkiksi voi mainita, että haluamme paikallisen toimittajan. Syrjimättömyysperiaatteen toteutumista edistetään myös tiedottamalla avoimesti sovellettavista menettelytavoista. Suhteellisuusperiaatetta tulee soveltaa silloin kun arvioidaan kilpailuttamisvelvoitetta ja kansallisia kynnysarvoja. Suhteellisuusperiaate edellyttää, että hankintamenettelyn vaatimukset ovat oikeassa suhteessa tavoiteltavan päämäärän kanssa. Tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten ja ehtojen tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan luonteeseen nähden.

5.3. Innovaationäkökulma

Hankintayksiköt voivat kannustaa yrityksiä kehittämään osaamistaan, uusia tuotteita, palveluja ja menettelytapoja julkisten hankintojen kautta. Julkiset hankinnat ovat parhaimmillaan merkittävä esimerkiksi kuntien ja yritysten innovaatioiden moottori. Tuotteiden ja palveluiden kehittämisvastuu ja sitä tukevien yhteistyömallien kehittäminen voidaan sisällyttää hankintojen kilpailuttamiseen ja hankintasopimuksen ehtoihin.

Hankintayksikkö voi esimerkiksi kuvata tarjouspyynnössään toivotun lopputuloksen, muttei ota kantaa tapaan, jolla siihen päästään. Näin markkinoilla on mahdollisuus esittää omia, mahdollisesti innovatiivisia tapojaan toteutuksesta ja synnyttää uudenlaista palvelutoimintaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö tällaisissakin tapauksissa kerrota jo tarjouspyynnössä valintaperusteita. Monesti uusien tuotteiden tai palveluiden markkinoille pääsy estyy, koska hankinta on "kriteerisoitu" liian tarkasti.

Joensuun kaupunki on sitoutunut kasvusopimusmenettelyn kautta innovatiivisten hankintojen toteuttamiseen ja edistämiseen; vuonna 2020 joka viides kaupungin hankinta tulee olla innovatiivinen.

5.4. Sosiaalinen näkökulma; hankinnoilla työllistäminen

Joensuun kaupunki on tehnyt strategisen linjauksen, että aina kun mahdollista, hankintoihin kytketään työllistäminen tai työssäoppimispaikat; tarjouspyynnössä voidaan edellyttää, että voittava/voittavat toimitajat työllistävät työttömän työnhakijan. Vaihtoehtoisesti työllisyyskriteeri voi olla pisteytettävä asia; mikäli työllistää työttömän esimerkiksi kuudeksi (6) kuukaudeksi, saa vertailussa 5 pistettä. Mikäli tarjoaa harjoittelupaikan tmv. opiskelijalle, saa 2 pistettä. Eli velvoite tai pisteytys voi olla suhteutettu pituuteen ja vaatimusaste voi vaihdella.

Huom. Sosiaalisen kriteerin käyttö vaatii ehdottomasti hyvää markkinatuntemusta. Voi olla kohtuuton vaatimus yhden henkilön yritykselle, että hänen tulisi työllistää työtön henkilö. Tulee siis katsoa tarkkaan, millaiseen hankintaan kriteeri soveltuu. Erilaisia variaatioita voi kysyä hankintatoimesta; hankinta@jns.fi.

Joensuun kaupunki on yksi maakunnallisen kuntalisän mahdollistavista tahoista. Ideana on mahdollistaa yrityksille joensuulaisen henkilön työllistämistä tietyin ehdoin kuntalisä, eli rahallinen korvaus joensuulaisen työllistämiseen, ks. lisätietoja <http://www.joensuu.fi/tyollistamisen-kuntalisa>. Tarjouspyynnössä ei kuitenkaan voida edellyttää nimenomaisesti joensuulaisen työllistämistä, eikä määrätä tehtävää, jota työllistettävä henkilö tulisi yrityksessä tekemään.

Sosiaalisia näkökulmia voidaan huomioida myös esim. kiinnittämällä huomiota työoloihin, esteettömyyteen tai työturvallisuus-asioihin.

5.5. Ympäristönäkökulma

Hankinnoissa on hyvä ottaa huomioon myös ympäristöasiat - aina kun mahdollista. Ne voidaan ottaa huomioon vähimmäisvaatimuksina tai valintaan vaikuttavina arvioitavina asioina. Joillakin toimialoilla, kuten kuljetushankinnoissa ympäristöasioiden huomioiminen on pakollista. Lisäksi kaupungin elinvoiman toimenpideohjelma ja ilmasto-ohjelma velvoittavat hankintatoimeja ottamaan ympäristöasiat huomioon kansallisissa ja EU-hankinnoissa. Vähintäänkin ympäristöasioiden huomioimisesta voidaan pyytää liittämään tarjoukseen selvitys.

6. Mikä on pienhankinta?

Mikäli hankinnan kohde ylittää 5000 euroa (alv 0 %) ja kohdetta ei voida hankkia jo olemassa olevien sopimusten puitteissa tilaamalla, eikä hankinnan kokonaisarvo ylitä kansallista kynnyсарvoa, kyseessä on pienhankinta.

Koska pienhankinnat eivät kuulut hankintalain soveltamisalaan, niiden tekemisen menettelytapoja ei ole säädelty. 1.1.2017 voimaan astuneessa uudessa hankintalaissa on asetettu kuitenkin tavoitteeksi, että myös pienhankinnat ”järjestetään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin” eli nekin julkaistaisiin mahdollisimman avoimesti. Pienhankinnan tarkastelu hyvän hallinnon näkökulmasta tekee viimeistään tyhjäksi toiveet siitä, että kansalliset kynnysarvot alittavat hankinnat voisi aina automaattisesti tehdä suorahankintana, eikä niitä tarvitsisi kilpailuttaa lainkaan. Hallintolaki edellyttää myös, että kansallisten kynnysarvojen alittavissa hankinnoissa on pyrittävä huomioimaan hankinnan kokoon ja laajuuteen nähden riittävä avoimuus ja syrjimättömyys.

Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Joensuun kaupunki on linjannut talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa, että pienhankinnat tehdään ja julkaistaan sähköisellä pienhankintaportaalilla – avoimesti, aina kun mahdollista. Vaikka pienhankintojen menettelyjä ei säännellä, myös näiden hankintojen taustalla on normisto, joka edellyttää tiettyä toimintatapaa. Käytännössä pienhankinnat eivät eroa paljoakaan kansallisista hankinnoista.

Kansallisen kynnysarvon alittavissa rakentamishankkeissa kilpailuttamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti kiinnittäen huomiota hankkeen luonteeseen, suunnittelutarpeeseen, toimintaympäristöön jne. Samoin esim. yksittäisissä koulutuspalveluiden hankinnoissa hankinta voidaan suorittaa tarvittaessa ilman kilpailua, jos kilpailuttaminen on epätarkoituksenmukaista. Kilpailutuksen epätarkoituksenmukaisuutta voidaan arvioida esimerkiksi vertaamalla kilpailuttamisen kustannuksia kilpailuttamisesta oletettavasti saatavaan hyötyyn. Kilpailutuksen epätarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa tulee käyttää apuna hankintatoimea.

Erilaisten hankkeiden ja projektien tulee huomioida pienhankinnoissaan mahdolliset rahoittajien antamat ohjeet ja hankintarajat. Ne voivat olla paljon pienemmät kuin mainittu 5000 euroa.

Kun hankintayksikkö ryhtyy suunnittelemaan hankintaa ja valitsemaan hankintamenettelyä, on sen huomioidava:

- hankinnan luonne, onko kyseessä
 - o moniulotteinen palveluhankinta vai teknisesti helposti määriteltävissä oleva perustuote (ns. bulkkkitavara)
- laatutekijöiden merkitys; onko hinnan lisäksi muita valintaperusteita
- markkinoilla oleva tarjonta

6.1. Pienhankinta - Avoin menettely

Yleisimmin käytetty ja avoimuusperiaatteen mukaisesti suositeltavin vaihtoehto on myös pienhankinnoissa avoin menettely. Avoimessa menettelyssä kaikki hankinnasta kiinnostuneet tarjoajat voivat tehdä tarjouksen ja kaikki otetaan mukaan tarjouskilpailuun. Avointa menettelyä suositellaan käytettäväksi erityisesti tilanteissa, joissa hankintayksiköllä on vain rajallisesti tietoa tarjoajista ja tarjonnasta markkinoilla.

Käytännössä avoimessa menettelyssä lähetetään tarjouspyyntöasiakirja ja mahdolliset liitteet sähköisesti pienhankintaportaalien kautta. Pohjois-Karjalan hankintatoimi hallinnoi pienhankintaportaalien käyttöä. Käyttäjätunnuksia ja opastusta pienhankintoihin saa ottamalla yhteyttä osoitteeseen hankinta@jns.fi. Avoimena julkaistut pienhankinnat näkyvät tarjoajille osoitteessa <http://www.pienhankintapalvelu.fi>.

6.1.1. Vertailuperusteet ja laatutekijät pienhankinnoissa

Hankinnan luonne pitkälti ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön tulee olla. Koska pienhankinnoissa tavoitellaan yksinkertaisia ja kustannustehokkaita menettelyjä, myös tarjouspyyntöön sisältyviä laadullisia ym. vertailuperusteita on hyvä käyttää harkiten. Mitä enemmän vertailuperusteita tarjouspyyntöön sisälly-

tetään, sitä suurempi työmäärä hankinnassa on oletettavissa. Yleensä korkeintaan kaksi laadullista arvioitavaa seikkaa riittää.

Vaikka pienhankinnoissa pyritään kevyisiin menettelyihin, ei se tarkoita, ettei myös laadullisiin tekijöihin tulisi kiinnittää huomiota. Laatutekijät tulevat toki huomioiduksi myös siten, että hankinnan minimivaatimustaso eli ns. vähimmäisvaatimukset määritellään tarkasti hankinnan kohteen kuvauksessa ja teknisissä erittelyissä. Tällöin hinta voi olla ainoa vertailuperuste. Mitä paremmin hankkija on perehtynyt markkinoilla olevaan tarjontaan ja tunnistanut omat tarpeensa, sitä helpompaa laadulliset tekijät on sisällyttää hankinnan kohteen kuvaukseen ja minimivaatimuksiin.

Hankintaprosessi pääpiirteittäin pienhankintojen avoimessa menettelyssä:

1. Hankinnan kohteen määrittely (pienhankintaportalissa valmiina täytettäviä kenttiä)
2. Tarjouspyynnön tekeminen ja lähettäminen
 - tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, suhteutettava hankinnan luonteeseen
 - hankinnan luonne ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön pitää olla
 - hankinnan kokoon suhteutetut soveltuvuusperusteet määriteltävä tarjouspyynnössä
 - hinta voi olla ainoa vertailuperuste (ks. kohta 4)
 - tarjouspyynnöt toimitetaan tarjoajille sähköisen pienhankintaportalin kautta, johon tarjoaja jättää tarjouksensa (vastuu tarjouksen lähettämisestä määräaikaan mennessä on tarjoajalla)
3. Soveltuvuuden arviointi (kun tarjousaika ohi)
 - ilmoitettuja hankinnan kohteeseen suhteutettuja soveltuvuusperusteita käyttäen
4. Tarjousten vertailu
 - vertailu pelkän hinnan perusteella (tarkka hankinnan kohteen kuvaus, joka sisältää myös halutun laadun tason määrittelyn) tai
 - kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailu; valintaperusteet tärkeysjärjestyksessä tai pisteytys (pisteytys tai laadulliset vertailuperusteet, joiden tulee olla yksiselitteisiä jolloin vertailu on niiden perusteella yksinkertaista, vertailuperusteet avattava jo tarjouspyynnössä)
5. Hankintapäätös ja tiedoksianto
 - Hankintapäätöksestä tulee vähintään käydä ilmi hankintayksikön tietojen lisäksi asianosaiset (tarjonnot), tarjoushinnat ja mahd. pisteet sekä valinnan perustelut ja sijoitusjärjestys (sähköisen portalin kautta tiedot käytännössä näkyvillä vertailutaulukossa)
 - Sähköisellä pienhankintaportalilla voidaan ja kannattaa tehdä hankinnan tiedoksianto, vaikka itse päätös olisi tehty dynasty- ohjelmalla.

6.2. Pienhankinta - Kevyt rajoitettu menettely

Kevyt rajoitettu menettely tarkoittaa sitä, että menettelyssä pyydetään tarjouksia etukäteen hyväksi ja luotettaviksi arvioituilta toimittajilta (vähintään kolmelta) sen sijaan, että tarjouspyyntö olisi julkisesti avoinna esim. pienhankintapalvelussa. Menettely edellyttää erityisen hyvää markkinakartoitusta, että menettelyn piiriin valikoituu riittävästi ja soveltuvia tarjoajia, joilla on tarjota haluttua tuotetta/palvelua.

Tarjoajien rajaamisoikeus perustuu siihen, että tarjousten määrän kasvaessa myös hankintaprosessin välilliset kustannukset kasvavat ja vaikuttavat suoraan kilpailutuksesta saatavissa olevaa hyötyyn.

Kevyt rajoitettu menettely noudattaa em. avoimen menettelyn kaavaa kaikilta muilta osin, paitsi tarjouspyynnön lähettämisessä; Tarjouspyyntö lähetetään suoraan valikoiduille tarjoajille (sähköpostiosoitteisiin) sähköisen pienhankintaportalin kautta.

7. Mikä on kansallinen ja EU-hankinta?

Kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat tulee aina ilmoittaa HILMA-palvelussa. Lisäksi EU-ilmoitukset tulee ilmoittaa TED-tietokannassa EU-laajuisesti. Vaikka nämä hankinnat tehdäänkin aina yhteistyössä Pohjois-Karjalan hankintatoimen kanssa ja julkaisu tapahtuu sähköisen järjestelmän kautta, on tarpeenmäärittäjien hyvä tietää käytettävissä olevia menettelyjä ym. hankintaan vaikuttavia tekijöitä.

Menettelysäännöt koskevat vain EU-hankintoja, mutta käytännössä alla lyhyesti esiteltyjä menettelyjä sovelletaan myös kansallisiin hankintoihin.

7.1. Avoin menettely

Avoin menettely on ylivoimaisesti eniten käytetty hankintamenettely kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa. Siinä kaikki voivat jättää tarjouksen. Hankintailmoitukset ovat tarjoajien saatavilla hilma.fi –palvelussa.

7.2. Rajoitettu menettely

Rajoitetussa menettelyssä osallistumishakemuksen jättäneistä tarjoajista valitaan tarjoajat. Tarjoajien valinnassa tulee olla perusteet. Myös tarjoajien valinnasta voi valittaa. Koska uuden hankintalain mukaan kaikki hankinta-asiakirjat on oltava saatavilla jo julkaisupäivänä, menettelyä käytettäneen jatkossa luultavimmin vain kun tiedossa paljon tarjoajia. Pienhankinnoissa voidaan käyttää siten, että tarjouspyynnöt lähetetään suoraan valitulle joukolle toimittajia ilman osallistumishakemuksia.

7.3 Puitejärjestely

Puitejärjestelyllä tarkoitetaan sopimusta, jossa ei tiedetä tarkkaan hankittavia määriä tai täsmällisiä tuotteita. Esimerkiksi kalusteiden sopimus on puitesopimus. Sopimuskausi voi olla lain mukaan max. 4 vuotta. Tarjouspyynnössä on määriteltävä toimittajamäärä (monta valitaan) ja sopimuksenaikainen hankintamalli; ostetaan eniten pisteitä saaneelta, halvimmalta vai "minikilpailutetaanko"?

Puitejärjestelyn toimintamalli tulee aina tarkastaa tilauksen yhteydessä sopimuksesta. Mikäli puitejärjestelyn hankintamallina on, että ostetaan halvimmalta tai eniten pisteitä saaneelta, ei minikisaa ja päätöstä tarvitse tehdä. Jos kuitenkin haluaa minikisata (tai hankintamalli sitä vaatii), tulee kevennetty tarjouspyyntö pyytää esim. sähköpostitse. Tarjouspyyntö pyydetään kaikilta kohderyhmään valituilta toimittajilta, ellei hankintamallissa toisin todeta. Minikisasta pitää tehdä päätös.

7.4. Neuvottelumenettely

Edellyttää tarjouspyynnön jo osallistumishakemuksia pyydetessä (tarjouspyyntöä voi tarkentaa hankinnan edetessä). Ilmoitettava, millä perusteella tulee valituksi jatkoon. Osallistumishakemuksista valitaan väh. 3 toimittajaa, joiden kanssa neuvotellaan. Vähimmäisvaatimuksista ei saa neuvotella, alustavassa tarjouspyynnössä kannattaa siksi kuvata enemmänkin hankinnan tavoite. Nykyisin käyttö mahdollista aina paitsi ostettaessa ns. tusinatavaraa.

7.5. Kilpailullinen neuvottelumenettely

Menettely aloitetaan kuten neuvottelumenettelykin pyytämällä osallistumishakemuksia. Jo tässä vaiheessa tulee kuitenkin ilmoittaa haarukka (pisteytyksen painoarvo %) lopullisen tarjouspyynnön valintaperusteista. Osallistumishakemuksista valitaan väh. 3 toimittajaa, joiden kanssa neuvotellaan (voi olla useita neuvottelukierroksia). Lopullinen tarjouspyyntö luodaan vasta neuvottelujen edetessä/jälkeen. Voidaan neuvotel-

la esim. toimintamallista, kustannusten korvattavuudesta jne. Erityisen toimiva menettely, kun ei tiedetä hankinnan toteutustapaa lainkaan vaan haetaan ideoita markkinoilta.

7.6. Suorahankinta

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaan tavara- ja palveluhankintaa, jonka arvonlisäveroton arvo on alle 5000 euroa, (eikä siitä ole sopimusta) ei tarvitse kilpailuttaa. Muutoin suorahankinnan käyttömahdollisuus on hyvin rajallinen; ei ole saatu lainkaan tarjouksia (lisäedellytyksenä on, että alkuperäisiä tarjouspyynnön ehtoja ei olennaisesti muuteta) tai vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan, koska kilpailua ei ole teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä (lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta).

Tehdystä EU-kynnysarvon ja kansallisen kynnysarvon ylittävästä suorahankinnasta voi (ja kannattaa) ilmoittaa Hilmassa. Ilmoittaminen vapauttaa sopimuksen tehottomuudelta, jos suorahankinnan perusteet eivät olisi täyttyneet. Suorahankinnan ilmoittamisen tarkoitus on vähentää laittomia suorahankintoja ja tehdä toiminnasta avoimempaa. Mikäli suorahankinnasta on ilmoitettu, valitus tehtävä 14 pv kuluessa tiedoksiannosta, muutoin valitusaika voi olla jopa 6 kk.

Suorahankintoja (ja hankintoja yleensä) valvoo Suomessa Kilpailu –ja kuluttajavirasto.

7.7. Dynaaminen hankintajärjestelmä

Muistuttaa puitejärjestelyä, mutta toisin kuin puitejärjestelyssä, dynaamisessa hankintajärjestelmässä uusia tarjoajia voi tulla koko sopimuskauden ajan (Hilmassa avoin ilmoitus jatkuvasti). Toteutus sähköisen kilpailutusjärjestelmän kautta.

7.8. Innovaatiokumppanuus

Käytännön menettelynä on tarjousperusteinen neuvottelumenettely. Tuotekehityksen ja tuotteen hankinta samassa: kehittämistyön kilpailutuksen voittaja voi saada suoraan myös kehitystyöhön perustuvan sopimuksen itselleen. Tuotekehityksen vuoksi voi kestää prosessina jopa vuosia.

7.9. Sähköinen luettelo

Sähköistä luetteloa voidaan käyttää puitejärjestelyssä tai dynaamisessa hankintajärjestelmässä. Useamman kuin yhden toimittajan kanssa tehdyssä puitejärjestelyssä kilpailuttaminen tapahtuu päivitettyjen luetteloiden perusteella.

7.10. Sähköinen huutokauppa

Hankinta toteutetaan sähköistä huutokauppaohjelmistoa hyväksikäyttäen. Rajallinen määrä tarjoajia, tehdään välipäätös jossa valitaan itse huutokauppaan otettavat tarjoajat. Voidaan käyttää avoimessa, rajoitetussa, neuvottelumenettelyssä, minikilpailutuksissa sekä dynaamisessa hankintajärjestelmässä; sähköinen huutokauppa ei ole itsenäinen menettely vaan vaatii pohjaksi jonkun edellä mainituista menettelyistä

8. Määräajat

Tarjousajan määräaika on säännelty ainoastaan EU-hankinnoissa, ks. taulukko. Pienhankinnoissa ja kansallisissa hankinnoissa tarjousajan tulee olla "kohtuullinen". Käytännössä kansallisissa hankinnoissa käytetään yleisesti 21 päivän mittaista tarjousaikaa johtuen markkinaoikeuden linjauksista.

YLI EU-KYNNYSARVON	Ei ennakoilmoitusta		Ennakoilmoitus julkaistu (väh. 35 pv ennen hankintailmoitusta)	
Menettelytapa	Ilmoitus sähköisesti	Ilmoitus ja asiakirjat sähköisesti	Ilmoitus sähköisesti	Ilmoitus ja asiakirjat sähköisesti
Avoin menettely	35 pv	30 pv	15 pv	15 pv
Rajoitettu menettely, neuvottelumenettely, kilpailullinen neuvottelumenettely				
-osallistumishakemuksen jättäminen	30 pv	30 pv	30 pv	30 pv
-tarjousaika rajoitetussa menettelyssä	30 pv	25 pv	10 pv	10 pv

9. Sopimus ja sopimuksenaikainen toiminta

Kaikista hankinnoista tehdään allekirjoitettu hankintasopimus. Hankintasopimuksen tekee automaattisesti hankintatoimi, ellei toisin sovita. Pienhankinnoissa erillisen sopimuksen tekemisen tarkoituksenmukaisuutta on harkittava tapauskohtaisesti. Jos erillistä sopimusta ei laadita, on syytä varmistaa, että hankinnan keskeiset ehdot ilmenevät hankinnan asiakirjoista. Tavara- tai laitehankinnassa sopimuksen voi korvata pienhankintaportaalissa hankinnan toimeenpanolla (tilaus).

Kansallisissa ja EU-hankinnoissa suositellaan, että sopimusluonnos olisi jo tarjouspyynnön liitteenä. Sopimusasiakirjat tulee laatia huolellisesti. Käytännössä sopimuksessa ei kuitenkaan voi muuttaa tarjouspyynnössä mainittuja ehtoja tai lisätä niitä.

Seuraa sopimusta ja tee tarvittavat toimenpiteet, mikäli niitä on ilmoitettu käytettävän. Esim. reklamaatiot, sopimussakko ja tarvittaessa sopimuksen purkaminen. Mikäli sopimusaikana on tarvetta reklamaatioille, niistä tulee ilmoittaa hankintatoimelle aina, kun hankintatoimi on sopimuksen allekirjoittajana. Reklamaatioehdotuksen voi lähettää hankintatoimeen joko Cludian sopimushallinnan kautta tai sähköpostitse hankinta@jns.fi. Hankintatoimi jatkaa reklamaatioprosessia eteenpäin. Mikäli sopimuksessa on käytössä bonus/sanktio –malli, tulee niiden täytäntöönpanosta huolehtia.

Sopimusaikanakin on tärkeää pitää yllä jatkuvaa vuoropuhelua. Sopimukset ovat molemmin puolin sitovia! Myös toimittaja voi vaatia korvausta sopimuksen "ohittamisesta". Tilaajien tulee tarkistaa ostopaikat sopimushallinnan ohjelmasta tai hankintatoimesta.

10. Kaikkiin hankintoihin kuuluvia keskeisiä asioita

10.1. Tarjoajien kelpoisuuden arviointi

Hankinnoissa voidaan sisällyttää jo tarjouspyyntöön soveltuvuusehtoja niin tarjoajien kelpoisuudesta kuin itse hankinnan kohteesta.

Soveltuvuuden tarkastamista voidaan helpottaa ja keventää siten, että tarjoajilta ei edellytetä asetettuihin ehtoihin liittyvien asiakirjojen ja todistusten toimittamista tarjouksen yhteydessä. Tarjoajan tulee kuitenkin vakuuttaa soveltuvuusehtojen täyttyminen tarjousvaiheessa. Tarjouskilpailun voittajalta tulee pyytää ko. soveltuvuustodistukset nähtäväksi viimeistään ennen sopimuksen allekirjoittamista. Monesti ko. asiat selvitetään jo ennen hankintapäätöksen tekoa, jolloin vältytään mahd. hankintaohikaisuilta.

EU-hankinnoissa tarjoajat ilmoittavat pakolliset poissulkemisperusteet (rikostuomiot ym.) Yhteiselle eu-rooppalaisella hankinta-asiakirjalla à ESPD. Sähköisessä kilpailutusjärjestelmässä lomake on integroitu oh-

jelmaan ja siitä huolehtii hankintatoimi. Voittavalta/voittavilta toimijoilta pyydetään rikosrekisteriotteet, joilla em. poissulkemisperusteet (tai ettei niitä ole) todetaan.

10.2. Tilaajavastuulain edellyttämät toimet

Myös pienhankinnoissa tulee huolehtia tilaajavastuulain edellyttämistä toimista eli yhteiskunnallisten- ja työnantajavelvoitteiden noudattamisesta. Tilaajavastuulaki koskee yli 9 000 euron (alv 0%) hankintoja. Jos kyseessä on täysin puhtaasti tavarahankintaan liittyvä sopimus, johon ei liity minkäänlaista ostettua työtä (tavaran toimitus saa sisältyä), niin tällöin tilaajavastuulakia ei sovelleta. Huom! Mutta jos tavarahankinnan sopimukseen sisältyy esimerkiksi hyllytystä, käyttökoulutusta tms. palvelua, niin tilaajavastuulaki tulee sovellettavaksi. Kansallisten ja EU-hankintojen osalta Pohjois-Karjalan hankintatoimi vastaa ko. lain soveltamisesta.

Todistukset voi tarkastaa hankintapäätösvaiheessa tai viimeistään ennen hankintasopimuksen allekirjoitusta. Todistukset eivät saa olla sopimuksen allekirjoittamishetkellä yli 3 kk vanhempia. Mikäli sopimuksen kesto on yli 12 kk, tulee tilaajavastuulain edellyttämät todistukset tarkastaa 12 kk:n välein. Pyydettyvät todistukset tarjoaja voi korvata esittämällä RALA-raportin (urakat) tai Tilaajavastuu.fi –raportin.

Tilaajavastuulain edellyttämät todistukset ovat:

- Selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
- Kaupparekisteriote tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot
- Selvitys siitä, ettei yrityksellä ole verovelkaa (tai viranomaisen antama selvitys verovelan määrästä ja voimassa oleva maksusuunnitelma)
- Todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta (tai selvitys siitä, että erääntyneitä vakuutusmaksuja koskeva maksusuunnitelma on tehty)
- Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
- Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä
- Rakennusalalla lakisääteisen Tapaturmavakuutuksen järjestämisestä

Sähköisessä pienhankintaportalissa kaikki em. kohdat ovat lyhennettyinä versioina jo valmiiksi kirjattu lukuun ottamatta lakisääteistä tapaturmavakuutusta, joka koskee siis vain rakennusalaa.

10.3. Hyödynnä JYSE-ehtoja

Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot eli JYSE 2014 –ehdot ovat erikseen tavara- ja palveluhankinnoille. Pienhankinnan tarjouspyynnössä JYSE –ehtoihin viittaamalla hankintayksikkö tulee sopineeksi monesta hankintaan ja sopimuksen aikaiseen toimintaan liittyvästä asiasta ja erikoistilanteesta. Ehdot ovat kohtuulliset niin hankintayksiköille kuin tarjoajillekin. Esim. JYSE 2014 -ehtojen mukaan hinta on kiinteä ainoastaan ensimmäiset 12 kuukautta, minkä jälkeen sopijapuolet voivat ehdottaa palvelun yleistä kustannuskehitystä vastaavaa hinnanmuutosta. Tulee huomioida, että kaikki JYSE -ehdoista poikkeavat, tarjouspyynnössä mainitut asiat ohittavat ehdot esimerkiksi lauseella: ”Hankinnassa noudatetaan JYSE 2014 Palvelut/Tavarat – ehtoja muilta kuin erikseen mainituilta osin”. Rakennusurakoissa käytetään yleisesti YSE1998 -ehtoja.

11. Hankintapäätös pienhankinnoissa

Perusteltu hankintapäätös on tehtävä aina kun hankinnan arvo on vähintään 5000 euroa ilman arvonlisäveroa. Jos tavarasta tai palvelusta on kuitenkin olemassa hankintatoimen hyväksymä vuosisopimus (puitesopimus), erillistä viranhaltijapäätöstä ei tarvita. Huom. Tähän poikkeuksena puitejärjestelyn sisäiset kevennetyt kilpailutukset eli ns. minikisat; minikisoista tulee tehdä Dynasty-päätös.

Hankintapäätökseen tulee antaa myös hankintaoikaisu- ja oikaisuvaatimusohjeet, ei kuitenkaan markkinaoikeuteen. Dynasty-viranhaltijapäätökseen sisältyvät valitusohjeet ovat riittävät.

Hankintaa koskevat asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia. Julkisuuslaissa säännellään kansalaisten ja asi-anosaisten oikeudesta saada tietoa viranomaisen toiminnasta ja asiakirjoista. Julkisuuslain mukaan tarjoukset tulevat julkisiksi viimeistään silloin, kun sopimus on tehty. 1.6.2017 päivitetyn Kuntalain mukaan myös pienhankintojen hankintapäätökset tulee asettaa julkisesti nähtäville esim. kaupungin verkkosivuille.

Hankintapäätöksestä pitää tehdä tiedoksianto joko sähköisesti tai kirjeitse. Se kannattaa tehdä sähköisellä pienhankintaportaalilla, koska sillä tavalla säästää seitsemän (7) päivää valitusajassa eli postituksesta aiheutuvan ajan verran. Valitusaika on 14 päivää sähköisesti toteutetussa tiedoksiannossa. Käytännössä pienhankintaportaaliiin liitetään Dynasty-päätös ja lähetetään tiedoksi kaikille asianosaisille eli tarjonneille.

Kunnanhallituksen, lautakuntien, johto-kuntien ja toimikuntien tai viranhaltijoiden päätöksiin haetaan oikaisua kuntalain 134 §:n mukaisesti. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voi valittaa kuntalain 135 §:n mukaisesti hallinto-oikeuteen. Kunnallishallinnossa valituksen voi tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Arvoltaan kansallisen kynnsarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 132 - 135 §:n mukaisen kirjallisen hankintaoikaisun.

Hankintalain soveltamisalan ulkopuolella, hankintayksiköiden omistamien osakeyhtiöiden tai muiden yksityisoikeudellisten yhteisöjen hankintapäätöksiin ei voi hakea muutosta kuntalain mukaisesti, mutta tällöin hankintaoikaisun tekeminen on mahdollista.

Kunnallishallinnossa päätös voidaan panna lähtökohtaisesti täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos hankintaoikaisu, oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos hankintaoikaisun tai oikaisuvaatimuksen käsittelevät toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon. Muutoksenhaku käy useimmiten hyödyttömäksi sen jälkeen, kun lopullinen hankintasopimus on tehty. Täytäntöönpanoa voi olla syytä lykätä ainakin niin kauan kunnes muutoksenhaun määräaika on kulunut. Täytäntöönpanolle ei ole estettä, jos oikaisua ei ole vaadittu oikaisuvaatimusajan kuluessa. Jos oikaisua on vaadittu, täytäntöönpanoa on syytä lykätä, kunnes hankintaoikaisu tai oikaisuvaatimus on ratkaistu. Täytäntöönpanon lykkäämisen tarpeellisuutta tulee ta-pauskohtaisesti harkinta, jos muutoksenhakuprosessi jatkuu hallinto-oikeudessa. Hallinto-oikeus voi valittajan vaatimuksesta tarvittaessa myös kieltää sopimuksen täytäntöönpanon.

12. Hankintapäätös kansallisissa ja EU-hankinnoissa

Kansallisten ja EU- kynnsarvojen hankintapäätöksen tekee yleensä hankintatoimi (hankintapäällikkö). Tilaajataho luonnollisesti osallistuu mahd. laatuvertailuun ja antaa hyväksyntänsä hankintapäätöksen teolle. Tällöin hankintatoimi myös vastaa mahd. oikaisuvaatimuksista tai markkinaoikeusprosessiin liittyvästä työstä. Kilpailutusprosessi on sähköinen, joten myös tiedoksianto sekä sopimuksen allekirjoitus hoidetaan sähköisesti.

13. Markkinaoikeuskäsittelystä

Asianosaisen tulee tehdä valitus markkinaoikeuteen valitusajan puitteissa, joka on nykyisin sähköisillä menetelmillä kaikissa hankinnoissa 14 päivää tiedoksiannosta (lähetyspäivää ei lasketa).

Mikäli hankintayksikkö oikaisee päätöksen hankinta-oikaisulla siten, että valittaneella ei ole enää oikeussuojan tarvetta, tällöin markkinaoikeus voi poistaa asian käsittelystä.

Mikäli hankinta-asiasta on valitettu markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti tilaamalla hankintamenettelyyn osallistuneelta (yleensä voittavalta) tai aiemmalta toimittajalta. Väliaikaisen järjestelyn tulee olla oikeasti väliaikainen (raukeaa markkinaoikeuden päätöksen myötä).

14. Hankinnan keskeyttäminen

Hankinta voidaan keskeyttää ja aloittaa uudelleen, jos esimerkiksi tarjouspyyntö on osoittautunut hankintayksikön resursseille liian laajaksi, jos tarjouspyynnön sisältä on osoittautunut tulkinnanvaraiseksi taikka virheelliseksi tai jos tarjouspyynnössä ei ole osattu ottaa huomioon kaikkia olennaisia hankintaan vaikuttavia tekijöitä.

Muita keskeyttämisperusteita ovat mm. seuraavat: ei ole saatu lainkaan tarjouksia tai mikään tarjouksista ei vastaa tarjouspyyntöä, suunnitelmat ovat muuttuneet tarjouskilpailun aikana olennaisesti tai todellista kilpailutilannetta ei ole syntynyt, koska hankinnasta on saatu vain yksi, useimmiten liian kalliiksi osoittautunut tarjous.

Hankintayksiköllä on velvollisuus keskeyttää hankinta myös silloin, kun tarjouspyyntöön sisältyy hankintalain vastainen vertailuperuste eikä asiaa voi enää oikaista. Jos hankintayksikkö havaitsee virheen tarjouskilpailun aikana, hankintaa voidaan korjata kesken tarjouskilpailun julkaisemalla korjattu hankintailmoitus.

Hankinnan keskeytyksestä tulee aina tehdä hankintapäätös (päätös hankinnan keskeyttämisestä) ja lähettää tiedoksi asiaosaisille normaalin hankintapäätöksen tapaan. Huom. Keskeytyspäätöksen liitteeksi ei saa laittaa vertailutaulukkoa (hintatietoja ym.).

15. Henkilötietojen käsittelystä

EU:n tietosuoja-asetus edellyttää lainmukaista henkilötietojen käsittelyä kaikenkokoisissa hankinnoissa. Tämä tulee huomioida erityisesti hankinnoissa, joissa oletettavasti käsitellään henkilön tietoja. Esimerkiksi pyydettäessä selvityksiä koulutuksista tai kokemuksista (CV:t) tarjouspyynnön liitteeksi, tulee tietosuoja-asetus kyseeseen. Myös mm. asiakasrekisterit edellyttävät asianmukaista henkilötietojen käsittelyä.